

Oversigt over centrale bidrag til videngrundlaget for faget billedkunst

Faglige udvælgelseskriterier (5-10 linjer)

Litteraturoversigten rummer tekster, som understøtter fagets fagsyn og grundforståelse om billeder som sprog, æstetik, lærings- og dannelsessyn og fagdidaktik. Teksterne er så vidt muligt forskningsbaseret viden om billeder, billedsprog, afkodning/reception, billedkultur og undervisning i billedsproglig udvikling og erkendelse. Listen er organiseret ud fra fagets 4 kompetenceområder samt et område om billeders formelle forhold, håndværk og metoder.

Fagligt område 1	Faglige nøgleord	
<p>Visuel betydningsdannelse i analoge og digitale billeder</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Billedproduktion</i> • <i>Billedsproglige virkemidler</i> • <i>Billedkommunikation</i> • <i>Erkendelse</i> • <i>Billedsamtale</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Buhl, Mie (2011): <i>Billeder og visualiseringer i et fagligt tværgående didaktik perspektiv</i>. CURSIV 7/2011 • Buhl, Mie & Flensborg, Ingelise (2011): <i>Visuel Kulturpædagogik</i>. Hans Reitzels Forlag. Katalog 8-16 • Illeris, Helene (2009): <i>Beyonce eller Bollywood? – Visuelle kvalifikationer og kompetencer i komplekse visuelle verdener</i>. I: Dam Christensen, Hans Dam & Helene Illeris (red): <i>Visuel Kultur, liv, viden, politik</i>. Multivers • Løvland, Anne: <i>"Multimodalitet og multimodale tekster"</i>; Tidsskriftet Viden om læsning, nr. 7/2010 • Nielsen, Anne Maj (2012): <i>Børnetegninger som Orienteringsspor og Forskningsdata</i>. Psyke and Logos 33.2 (2012): s 385-408 • Visuel kulturpæd kap • Knudsen, Ingrid Sidemann (1997): <i>Billedsamtaler</i>. Dansk lærerforeningens Forlag • Seligmann, Tine & Mathiesen, Frants (red.)(2004): <i>Mødesteder - formidling af samtidskunst</i>. Samfundslitteratur
<p>Afkodning og analyse af analoge og digitale billeder</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Billedreception</i> • <i>Blikpositioner og synsmåder</i> • <i>Billedanalyse</i> • <i>Æstetik</i> • <i>Kunsthistorie/ kunstteori</i> • <i>Semiotik</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Bogh, Mikkel (2006): <i>Det usete billede</i>. Forlaget Bjerggaard: Kap. 1 (fotografiets historie og kontekster det optræder i) & Kap. 2 (fotografisk metode, tradition og paralleller til andre kunstarter) • Bonde, Lisbeth & Sandbye, Mette (2006): <i>Manual til dansk samtidskunst</i>. Gyldendal • Bourriaud, Nicolas (2005): <i>Relationel æstetik</i>. Det Kongelige Danske Kunstakademi: s. 10-20 • Buhl, Mie & Flensborg, Ingelise (2011): <i>Visuel Kulturpædagogik</i>. Hans Reitzels Forlag. Kap. 5: Den æstetiske modus for læring & Kap 6: Visuel kulturkompetence • Dysthe, Olga m.fl. (2012): <i>Dialogbaseret undervisning – kunstmuseet som læringsrum</i>. Skoletjenesten • Hinum, Susan (2000): <i>Den virkelighedssøgende</i>

		<p>90'er-kunst. I: Karsten Arvedsen & Helene Illeris (red): <i>Samtidskunst og undervisning</i>. DPU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Illeris, Helene (2005): Det pædagogiske forhold som performance – om ritualer og performative positioner i formidling af kunst på museer. I: Krejsler, John m.fl: <i>Pædagogisk antropologi – et fag i tilblivelse</i>. DPU • Illeris, Helene (2002): Billede, pædagogik og magt. Samfundslitteratur: Kap. 2 • Petersen, Anne Ring (2009): <i>Installationskunsten mellem billede og scene</i>. Museum Tusulanums Forlag • Rogoff, Irit (200, . 2004): Studying visual culture. I: Mirzoeff, Nicholas: <i>The visual culture reader</i>. Routledge • Sandbye, Mette (2007): 1990'ernes refleksive realisme. I: <i>Kedelige billeder - fotografiets snapshotæstetik</i>. Politisk revy • Thorlacius, Lisbeth (2004): Visuel kommunikation på www. I: Engholm, Ida og Klastrup, Lisbeth: <i>Digitale verdener</i>. Gyldendal • Arvedsen, Karsten: Betydning. In BPT nr. 3, 2012 • Rønsbo, Nørgaard, Vibeke: I pose og i sæk, BPT nr 2, 2008
<p>Fagligt område 3</p> <p>Billedfaglige arbejdsformer og innovative processer</p>	<p>Faglige nøgleord</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kreativitet og innovation</i> • <i>Æstetisk læring</i> • <i>Sociale mediers visuelle læringspotentiale</i> • <i>Kunstneriske og eksperimenterende arbejdsprocesser</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Brandt, Karen og Fogh, Charlotte (2009): Billedkunst i Berlin, nye blik på verden. I: Skånstrøm, Lasse (red) <i>Innovation i undervisningen</i>. Akademisk Forlag • Brodersen, P. Hansen, T. I. og Ziehe, T (2015): <i>Oplevelse, fordybelse og virkelyst</i>. H. Reitzels Forlag. - i uddrag • Buhl, Mie & Flensborg, Ingelise (2011): <i>Visuel Kulturpædagogik</i>. Hans Reitzels Forlag. Kap.5: Den æstetiske modus for læring • Illeris, Helene (2009): <i>Æstetiske læreprocesser som performative handlinger - overvejelser over subjektivitet, identitet og form</i>. I: CURSIV nr. 4. Institut for Didaktik, DPU-skole, Aarhus Universitet. s 115-130 • Illeris, Helene (2007): <i>Æstetiske læreprocesser – udfordringer i det senmoderne</i>. BPT 2/2007 • Sørensen, Birgitte holm og Karin Levinsen: <i>Didaktisk design og digitale læreprocesser</i>. Akademisk Forlag, Didaktikserien. 2014 • Skov, Kirsten (2009): Visuelle kompetencer i fag og tværfaglighed - om undersøgelse, erkendelse og formidling. I: Kirsten Fink-Jensen & Anne Maj Nielsen (red): <i>Æstetiske læreprocesser i teori og praksis</i>. Billesø & Baltzer

<p>Fagligt område 4</p> <p>Visuel didaktik</p>	<p>Faglige nøgleord</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Visuel kulturpædagogik</i> • <i>Billedpædagogik, fagsyn og dannelse</i> • <i>Evalueringsmetoder</i> • <i>Udvikling af billedsprog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Buhl, Mie & Flensborg, Ingelise (2011): <i>Visuel Kulturpædagogik</i>. Hans Reitzels Forlag. Kap. 2: Visuel kulturpædagogik – baggrund og strømninger & Kap. 3: Visuel kulturdidaktik & Kap. 4: Visuel kultur som potentialer for læring • Buhl, Mie (2009): <i>Virtuelle kroppe – og didaktiske potentialer</i>. I: CURSIV nr. 4. Institut for Didaktik, DPU-skole, Aarhus Universitet. s 67-84 • Buhl, Mie, Kirsten Meisner & Kirsten Skov (2006): <i>Som man råber i den grønne skov får man svar</i>. BPT 3/2006 • <i>Christensen, Knud Erik & Henrik Marxen (2012): Gennemførelse og evaluering af undervisning i billedkunst. I: Christensen og Marxen: Læreren grundbog i indskolingen. Forlaget Meloni. s 10-16: Billeders betydning & s 133-143: Gennemførelse og evaluering af undervisning i billedkunst</i> • Hansen, Mogens: "Krop og læring", Uddannelse 6/ 2000 • Illeris, Helene (2002): Billede, pædagogik og magt. Samfundslitteratur: Kap. 2: Billedpædagogikken som socialt felt. Christensen, Knud Erik m.fl: (2015): <i>Billedkunst/Mål og midler</i>: KLIM: s. 23-35, s. 87-106, s. 163-167, s.207-211 • Flensborg, Ingelise (2009): <i>Omgangskvaliteter</i>. I: CURSIV nr. 4. Institut for Didaktik, DPU-skole, Aarhus Universitet. s 41-66 • Herskind, Anne (2011): Klasseledelse i en billedpædagogisk optik-fokus på visuel kultur skaber deltagelse og dialog. I: <i>Klasseledelse og fag - at skabe klassekultur gennem fagdidaktiske valg</i>. DAFOLO • Pedersen, Kristian (2004): <i>Rekonstruktion af billedpædagogikken</i>. DPU Forlag. Kap.1: Billedpædagogikens kvalifikationer og faglighed. Kap. 2: Multiperspektiver i billedpædagogisk forståelse. • Arvedsen, Karsten: De nye fælles mål. In BPT. Nr 4 2015
<p>Fagligt område 5</p> <p>Håndværksmæssig litteratur og formelle visuelle forhold</p>	<p>Faglige nøgleord</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Billedkundskab</i> • <i>Materialer</i> • <i>Teknikker & Metoder</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Gotfredsen, Lise (1996): <i>Billedets formsprog</i>. GAD • Itten, Johannes (2006): <i>Farvekunstens elementer</i>. Borgen • Gotfredsen, Lise (1999): <i>Når ting bliver kunst</i>. GAD • Heiberg, Kasper (1975): <i>Den Europæiske Palet</i>. Bergs forlag • Hoff, Mogens (1991): <i>Opleve med farvekridt</i>. Gyldendal • Laursen, Ole og Andersen, Henrik Scheel (2003): <i>Hvad hånden former</i>. Systime

		<ul style="list-style-type: none"> • Nicolaiades, Kimon (1998): <i>Tegn på den naturlige måde</i>. Borgen • Ørskov, Grethe (1995): <i>Om skulptur og skulpturoplevelse</i>. Borgen • + websites & tutorials om maleri mm • Bøgesvang, Hanne: Tegning in BPT. Nr. 2, 2006
Fagligt område 6 Basisbøger	Faglige nøgleord <ul style="list-style-type: none"> • <i>Visuel kultur</i> • <i>Visuel refleksion</i> • <i>Æstetisk modus for læring</i> • <i>Billedfagets grundforståelse</i> • <i>Fagdidaktik</i> • <i>Billeders betydning</i> • <i>Evaluering & billedsamtaler</i> • <i>Klasseledelse</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Buhl, Mie & Flensborg, Ingelise (2011): <i>Visuel Kulturpædagogik</i>. Hans Reitzels Forlag. • Christensen, Hans Dam & Illeris, Helene (red.) (2009): <i>Visuel kultur – viden, liv, politik</i>. Multivers • Illeris, Helene (2002): <i>Billede, pædagogik og magt</i>. Samfundslitteratur • Christensen, Knud Erik & Henrik Marxen (2012): <i>Lærerens grundbog i indskolingen</i>. Forlaget Meloni. • Christensen, Knud Erik & Henrik Marxen (2016): <i>Lærerens grundbog til mellemtrinnet</i>. Forlaget Meloni. • Christensen, Knud Erik & Henrik Marxen (2018) (red): <i>Visualitet i udskolingen</i>. Forlaget Meloni. • Christensen, Knud Erik m.fl: (2015): <i>Billedkunst/Mål og midler</i>: KLIM • Pedersen, Kristian (2004): <i>Rekonstruktion af billedpædagogikken</i>. DPU Forlag • Petersen, Anne Ring (2009): <i>Installationskunsten mellem billede og scene</i>. Museum Tusulanums Forlag – i uddrag

Litteratur om tværgående indsatsområder med relevans for faget/fagområdet:

It og medier	<ul style="list-style-type: none"> • Buhl, Mie (2010): <i>IT 2.0 – Didaktiske og pædagogiske udfordringer</i>. Dansk pædagogisk Tidsskrift 4/2010 • Buhl, Mie (2008): <i>Billeder og æstetik i den IT-didaktiske designproces</i>. I: Birch Andersen, Lars, Bente Meyer & Pernille Rattleff (red): <i>Digitale medier og didaktisk design</i>. DPU's Forlag • Buhl, Mie (2005): <i>Den æstetiske aktualisering af læringspotentialer med medier og it</i>. I: Buhl, Mie, Bente Meyer & Birgitte Holm Sørensen (red): <i>Medier og it-læringspotentialer</i>. DPU publikationsforlaget • Illum Madsen, Thomas (2010): <i>It og medier i et læringsperspektiv</i>. KVAN nr. 86 • Nyboe, Lotte (2009): <i>Viden, læring og medier</i>. I: <i>Digital dannelse</i>. 2009 • Sørensen, Birgitte (2001): <i>Chat - identitet, krop og kultur</i>. I: <i>Chat - leg, identitet, socialitet og læring</i>. Gad • Thorlacius, Lisbeth (2018): <i>Visuel kommunikation på digitale medier</i>. Samfundslitteratur
---------------------	---

Innovation og entreprenørskab	<ul style="list-style-type: none"> • Hammershøj, Lars Geer (2012): <i>Kreativitet - et spørgsmål om dannelse</i> Hans Reitzels Forlag • Tanggaard, Lene, Rikke Johannesen & Kirsten Skov (2015): <i>Entreprenørskab og innovation i læreruddannelsen – eksempler fra undervisningspraksis</i> • Tanggaard, Lene (2014): <i>A situated model of Creative Learning</i>. European Educational research Journal no. 13.1 • Tanggaard, Lene (2010): <i>Fornyelsens kunst – at skabe kreativitet i skolen</i>. Akademisk Forlag • Ebbe Kromann-Andersen og Irmelin Funch Jensen: "KIE-modellen – innovativ undervisning i folkeskolen", i uddrag, 2009 • Nicolai Nybye: "Principperne bag effectuation – gør faglighed til handling", Fonden for Entrepenørskab – Young Enterprise, 2012
Faglig læsning	<ul style="list-style-type: none"> • Christensen, Knud Erik & Henrik Marxen (2012): <i>Læreres grundbog i indskolingen</i>. Forlaget Meloni. s 128-132: Faglig læsning i billedkunst
Inklusion og differentieret undervisning	<ul style="list-style-type: none"> • Elmtoft, Laura Mørk (2015): <i>Fra inkluderende undervisning til inkluderende praksisfællesskaber – IT-perspektiv på inklusion</i>. CURSIV 17/2015

Øvrige vidensressourcer

(her angives øvrige vidensressourcer, som kan understøtte den løbende studieproces – videntcentre, relevante tidsskrifter, webantologier etc)

<ul style="list-style-type: none"> • Billedpædagogisk Tidsskrift. Danmarks billedkunstlærerforening • CURSIV. Institut for Didaktik, DPU-skole, Aarhus Universitet • DAC - Dansk Arkitektur Center – undervisning og arkitekturteori: http://www.dac.dk/da/dac-learning/ • International Journey of Education through Art. Insea • Kathrine Olldag Mazanti m. fl. (2008): Land Art- en legende og eksperimenterende øjenåbner. Sund Sans over Sundet • Louisiana: <ul style="list-style-type: none"> - Kunstportalen - et digitalt undervisningsmateriale: http://kunstportalen.louisiana.dk/ - Undervisning & -læremiddel: https://www.louisiana.dk/learning - Forskning: https://www.louisiana.dk/forskningsprojekter-p%C3%A5-louisiana - CHANNEL: http://channel.louisiana.dk/ • Sattrup, Lise (2015): Ph.D-afhandling: <i>Jamen hvad skal vi kigge efter?:</i> http://www.smk.dk/udforsk-kunsten/forskning/forskningsprojekter/ • Museet for Samtidskunst (2009): Body-Art-Index; krop, sansning og samtidskunst: http://samtidskunst.dk/publikationer/body-art-index • Museet for Samtidskunst (2007): Nøddeknækkere til samtidskunst: http://samtidskunst.dk/publikationer/noeddeknækkere-til-samtidskunst • Statens museum for Kunst: <ul style="list-style-type: none"> - Udforsk Kunsten: http://www.smk.dk/udforsk-kunsten/ulk-unges-laboratorier/ - Undervisning & -læremiddel: http://www.smk.dk/besoeg-museet/undervisning/
--